

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton est⁶

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Kazinczy-utca 5

Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:

DR. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:

Egész évre 12 korona. Lélevere 6 korona. Negyed

évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér

Hirdetéseket a legutányosabb árban közölnek

Varsó bukása után.

Ivangorod és Varsó megvétele két legfontosabb várakat veszítették el az oroszok. Hadművészetileg a legbrilliansabban hajtották végre a szövetségek a két vár ostromát. Nemcsak a két várat ostromolták, hanem az egész lengyel területet, a várak között a várak körül levő nagy orosz seregeket. Hindenburg északról — és ez volt a misztikus kurlandi és kownói operációk titka — Scholtz és Galwitz tábornokokkal fedeztette a harc vonalat. Below tábornok északnyugaton dolgozott, délnyugaton József Ferdinánd, délkeleten Mackensen és Ivangorod körül, az utközettek gyupontján Woyrsch vezéreztet, akinek egyik magyar híd testét vezérelte Kovess gyalogsági tábornok. Ez volt a mi felállásunk. Oly mesteri, oly művészi, oly mindent fölelő, hogy az oroszok elejétől fogva belátták, hogy tel kell adniuk a halálos játszmát. Gallwitz és Scholtz elvesszik tőlük a Narev vonalon levő uralmat és ezzel együtt birtokát a legfőbb vasuti vonalnak, amely Varsóból a birodalom belsejébe vezet. József Ferdinánd délnyugaton a cholm-lublíni vasutvonalat tőri ketté és Mackensen, aki Gorlice óta annyi erélylyel, annyi tudással és annyi művészettel dolgozik, hogy Hindenburg mellett és vele egyenranguan ma legnagyobb világtörténelmi dicsősége a német népek, a legfontosabb vasuti vonalat veszi el kilométerről-kilométerre az oroszól, azt, amely Kovelen át Brest-Litovszk felé vezet, a felé a hely felé, ahol Orosz Lengyelország politikai határa is végződik, ahol kezdődik a tulajdonképpeni Orosz ország és ahol így tulajdonképpen a háboru nagy és fontos kérdéseinek sorsa fog eldőlni.

A két hatalmas vár bukásával a szövetségek a valóságban Lengyelország egész területe fölölt lettek urrá. Mint annak idején Antwerpen bukása egész Belgium elvesztését jelentette, úgy jelenti most Varsó és Ivangorod bukása egész Orosz Lengyelország elvesztését az entente számára. Orosz-Lengyelország szabadság, a lengyel nemzet végre megmenekedett cártól, Szibériáról, nagajkától, — egy több mint száz esztendő történelmi igazságtalanság, a német, a magyar, az osztrák csapatok erejé-

nek teltnyosulásában ért véget. A szeptembert, az ezer ágyus Varsót Lipót bajor királyi herceg vette meg, veje a mi királyi hercegnének és edesapja Augustus királyi hercegnének, József magyar királyi hercegnék hitvesének. Az Ivangorodot megszálló dicsőséges seregek egyik vére kövesházi Kovess Herman egy magyar név, mátlól fogva a történelemé, amely az időkön túl is hirdetni fogja, hogy ebben a világháboruban nemcsak hősiességével, hanem értelmi nagy erejével is kitűnt a magyar katona, győzött nemcsak a magyar vér, hanem a magyar elme is és dicsőségesen állta meg helyét a magyar egyformán a közvitezi és a vezéri sorban is.

Városi közgyűlés.

Potemkin-határozatok a közegészségügyi kérdésekben.

A városi képviselőtestület tegnap délután közgyűlést tartott, amelyen ismét, mint rendszeren, sokat beszétek és kevés érdemlegeset cselekedtek. A vége a nagy vitának rendszerint a kérdésnek egy-egy bizottság elé utalása, — magyarul *jégre tessék*, — volt; vagy egy-egy általános megbízás a polgármesternek, hogy így meg úgy készítse elő az illető ügyet a végleges elintézésre.

Különösen feltűnő volt a kérdéseknek illetlen elutasítása a közegészségügyi ténen teendő intézkedésekben, melyeket most a fésőségi — a főispánnal megtartott közegészségügyi ankét alapján, — egyenesen raparancsolt a városra, de a melyeknek komoly megoldásától a képviselőtestület most is visszariadt. E helyett amolyan Potemkin-szerű, tessék-íassék intézkedésekre határozták el magukat, hogy látszólag eieget tegyenek a felsőbb és indokolt parancsnak, de azért ez pénzbe ne kerüljön s alapjában maradjon minden a régiiben. A gyűlés egész lefolyása ismét csak azt bizonyította, hogy ebben a városban ez időszerűen egy fillér ára lendületet, — ért, si ut keresni nem szabad s a városra eltörőhetetlenül szabonyata a maga bélyegét a mai vezetőség, mely esetleg helyén vo na egy grájzer-larajbar, de semmi esetre sem egy modern rendezett tanácsú városban. A közgyűlés egyes pontjaira legközelebb még visszatérünk, ezuttal az idő rövidsége s helyszűke miatt csak a legfontosabb ügyekben hozott határozatokat ismertetjük röviden.

A közgyűlés általánosságban nagy helyeslással, sőt, hogy úgy mondjuk, a közvitezzel hallgatta meg a főispán leiratát, melyben végre alaposan megmondta az igazat a város botrányos közisztasági és egész segítségi állapotairól, mikor azonban arra került a sor, hogy hát tegyenek valamit ezeknek az állapotoknak a megváltoztatására; minden egyes tervbe vett intézkedés ellen egy csomó aggály volt, hogy vajjon nem hal-e bele a város a sok költésébe és faradságba.

Igy mindjárt nagyon megvoltak akadva a Vörös Ökörrel. Dr. Szepessy Arnold s Dévai Armin hangoztatták, hogy radikálisan kell megoldani a kérdést: vagy elzárni a szekerek elő az udvart, vagy betonrozni, hogy tisztítani lehessen. Ezzel szemben a többség a h. polgármester mellé állott, aki lehetetlennek mondta, hogy erre egy pár ezer koronát költsenek s végül is a határozat az lett, hogy a polgármestert meglázták, hogy javíttassa meg s vízbőntesre alakíttassa át a Vörös-Ökör épület klozetjét, — a főmunkások pedig készítsen tervet az udvar kikövezésére nézve.

A heti piacok centralizálását 13 szóval 9 ollen *lassavasták*. Maradnak a piacok a régiiben. Az aggodalmaskodók főérve az volt, hogy erős időben a Torna csarnoktérben, ahová a piacokat centralizálni akarták, nem lehet a hetivásárt megtartani. (Mintha ezen egy kis anyagi áldozattal és energikus munkával nem lehetne segíteni. Az egyik aggodalmaskodó szerint ezt „Hindenburg sem tudná megvalósítani.” Ugyan nem nagy véleményvel van Hindenburgról!)

A vasut és dohánygyár közti utszakasz állítólag hamarosan meg lesz csinálva; az orosz foglyok érkezését is kiállításba helyezte a polgármester.

Nagy vitát keltett az Ujhelyben eltemetett katonák sirlhelye után a város által szedett díj ügye, melyről dr. Chudovszky Móric éles kritika tárgyává tette a város eljárását. Ez ügygel legközelebbi számunkban bővebben foglalkozunk, itt csak megemlítjük, hogy a dolog vége az lett: az ügyet visszaadták a polgármesternek, hogy az előaktákkal szerelje fel s úgy hozza ismét közgyűlés elé.

A gyűlés végén a piaci mizériák kerültek napirendre. Dr. Grosz Dezső kijelentette, hogy a piacok valóságos chaosz van, a rendőrség és az eljáró polgárőrök sok esetben helytelen dolgokat tesznek, jogtalanul ríquirálnak s elriasztják az eladókat a piactól. A polgármester vizsgálatot helyezett kiállításba.

Ujhely nem ünnepelt. A környös város.

Varsó és Ivangorod eleste gyönyörűen koronázta meg a szövetséges hadak három hónapos diadalútját s a Rajnától az Adriáig a kettős szövetségnek sokszor tiszmillió örömtüzeket gyújtottak a háboru eme óriási jelentőségű mozzanatának megünnepelésére. A magyar vidék is szívvel-lélekkel kivette a maga részét az örömmünnepből. Ahogy forgatjuk azt a számos vidéki lapot, a mely távolból és külsőből hosszánk jár, valamennyiben hasábos tudósítások számolnak meg arról, hogy miként ünnepelte meg az illető város a világtörténelmi nagy eseményt.

Csak nálunk nem volt semmi dísz, semmi szervezett ünnep. Nem mintha a mi közönségünkben nem buzogna ép annyira a hazafias lelkesedés, mint más városokban, hanem azért, mert nálunk a hatóság nem törődömsége még az ilyen dolgokban is megnyilvánul.

Mindenütt másutt az első hivatalos hírére Varsó elestének lelkes hazafias felhívásokat adtak ki a városok polgármesterei s azonnal megtették a lépéseket az ünnepség megszervezésére. Biztosra vesszük, hogy ha e napon véletlenül éppen nem lettek volna távol a főispán és az alispán, akkor nálunk is történt volna valami. De mivel történetesen éppen Budapesten voltak, hát ez a szép nap Ujhelyben közönybő fult, — már legalább is látszólag, — mert semmi intézkedés nem történt, hogy a közönség lelkesedése méltó formában s megfelelő külső keretek között megnyilvánuljon.

Ha néhány ifju ember spontán összeverődve egy kis sajt nem csinált volna az utcán, úgy mult volna el a nap, mintha semmi sem történt volna.

Idegenek és különösen az Ujhelyben átmenetileg itt tartózkodott katonák nyíltan csodálkozásuknak adtak kifejezést, hogy ez a város milyen hidegen fogadja a nagy eseményt és valósággal szégyenkezünk kellett előttük ezért a közönyösségért.

No de hát, van nekünk előgszégyenkezni valónk; eggyel több vagy kevesebb már nem sokat számít.

A király születésnapja a harctéren.

Augusztus 18-ára, a koronás uralkodó születésnapjára a *Hadseregélyös Hivatal* ajándékot akar küldeni a harctérra a katonáknak.

E nagyszabású terv megvalósítása nagy költségekkel jár, s azért

kéri ehhez a Hadsegélyző Hivata az áldozatkész közönség támogatását is. Elsősorban pénzsomogyokra van szükség, hogy a Hadsegélyző Hivatal maga szerzhesse be a harc-téren küzdő hőseinknek leginkább megfelelő ajándékokat. De a pénzsomogyokon kívül szívesen fogadnak: cigarettát, cigarettapapírt, szivart, dohányt, szipkát, pipát, szeszkendőt, törülközőt, kápcaruhát, szappant, gyertyát, népszerű olvasni való könyveket és füzeteket, továbbá csokládét, kekszet, citromsavat, limonádéport, száj-harmonikát, stb. stb.

Vidékről a posta portómentesen szállítja a Hadsegélyző Hivatalnak címzett csomagokat, ha a felküldő ráírja: „Táborban lévő katonák részére szant szeretetadomány!” Mint-hogy nagyon kevés idő áll rendelkezésre, sürgősen úgy adja mind a ki-ajándékokat postára, hogy augusztus 14-ig Budapestre érkezzenek. A termésküldemények címére a küldendő: Hadsegélyző Hivatal, Budapest, VI., Váci-utca 38. — A pénzküldemények pedig a Hadsegélyző Hivatal főpénztárához (Budapest, V., Országház) címzendők.

Tegyük fényessé a küzdő hőseinknek a napot! Akiben érző magyar szív dobog, készséggel hozza áldozatát a nemes célra!

HIREK.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, esztereki és tarkeői öv. Dessewffy József, szül. görög és toporczi Görgey Henriette áldozatának 78-ik évében, e hó 8-án Tolcsván varatlanul elhunyt. Halálát kiterjedt és előkelő rokonság gyászolja. Hamvai ma, kedden d. u. 2 órákor fognak az ág. evang. egyház szertartásai szerint a tocsvai család sírhelyén örök nyugalomra helyeztetni.

— **Galgóczy Barna 35 éves szolgálati jubileuma.** Sarospatak város közszeretetének és általános becsületnek örvendő pénztárnoka, Galgóczy Barna, a függetlenségi pártok állandó vezérémbere, e hó 1-én töltötte be a 35-ik szolgálati évét, min. Sarospatak városának pénztárnoka, aki ezen város vagyonaat hűségesen, becsülettel kezeli. Tekintettel a háborús viszonyokra, Sarospatak városközsége, valamint a jubileum is mellőzte a hivatalos ünnepséget. Azonban belső barátai és tisztelői és tisztelői zárt körben, társasvárosi keretében mégis megünnepelték a nagy napot. Jeney tb. főszolgabíró, Salacz városi főjegyző, Katona Zsigmond főbíró és a főiskola tanári karának, valamint az intelligenciának számos tagja vett részt az ünnepségen. Dr. Kiss Sándor ügyvéd, a függetlenségi párt elnöke remek, meghatározó beszéd keretében ünnepelte a képviselőtestület nevében is a kiváló tisztviselő jubileuma alkalmából, ugyancsak még számosan adtak ki fejeztetéseiket a város és országra az ünnepségek alkalmából. Mi is szívós örömeinket a város és országunk 35-ik szolgálati jubileuma alkalmából.

— **Megegerősítették a ref. papválasztást.** Az újhelyi reformátusok között nagy az öröm, amennyiben a II. foku bíróság, az egyházközséget véglegesen megerősítette Enyedy Andor megválasztását, melyet Székely Elek és társai megfellebbezték s melyet az első bíróság meg is semmisített.

— **Közigazgatási bizottsági ülés.** Tegnap, hétfőn délelőtt a vármegyei közigazgatási bizottsága Mezőner Gyula főispán elnöklétével ülést tartott. Az alispán jelentése során előadta, hogy Loisch Béla eseményei, Steiner József körjegyző és Weinberger József s. jegyző, alsógyertyáni lakosok súlyos vétség miatt a körjegyzőség által letartóztatottak s jelenleg vizsgálati fogságban vannak. Azonkívül több fegyelmi ügyről számolt be az alispán egyes jegyzők és törvénybírók ellen. Az ülés egybéként csak fő ügyeket intézett és rövid ideig tartott.

— **Körjegyzői kirendelés.** A kassai körjegyzői kamara közhírtetési, hogy dr. Hunyor Sándor tokaji körjegyző bizonyos időre katonai szolgálatra bevonott és helyettesíteli dr. Kovács Gábor szerencsi körjegyző rendeltetett ki.

— **Bíróválasztás volt** Királyhelmecen folyó hó 22-én. Főbíróvá választották Zvolenszky József jerrasi irakot egyhangú, törvénybíróvá Bereák József főbírókost 37 szótöbbséggel, Zvolenszky József nyugdíjazásáig a főbírói teendőket is a törvénybíró látja el.

— **Miklós püspök a rokkantakért.** Miklós István hajdudorogi görög katólikus megyéspüspök körlevélben hívja fel papjai figyelmét a háború rokkantjaira. A püspök elrendelte, hogy augusztus 15-én, vasárnap papjai a szószékéről szentbeszéd keretében buzdítsák hűveiket a rokkantak támogatására. Ugyanezen a napon egyházmegyéje összes templomaiban gyűjtést rendelt el a háború szerencsétlen áldozatainak segítésére.

— **Köbek ezredes levele.** Mint vármegyei, úgy H-ves vármegyei közönsége megleghangú levélben üdvözölte a dicőszégesen küzdő 10, hónvéd győztes ezred hőseit. Köbek Béla ezredes ezredparancsnok az üdvözlésre a következőket válaszolta:

— A magyarok hatalmas Istene megengedte, hogy a mi a hó 29-én újul, immár negyedszer lépjem át ezredemmel a nagy orosz birodalom határát. Reméljük, hogy Borsod, H-ves és Zemplén fiaink sokos karjaival és hősies bátorságával addig sikerül hatalmas ellenségünket visszacsorintanunk és leküldenünk, hogy szerzett magyar hazánkat az ellenség aradata sohasem tudja többé megköszönten. Ebben a szívből meggyőződésben köszönöm újabb a szerencsés katonákat az újabb nagy fegyveres és kifáradás mellett ösztönöztetettel Köbek Béla ezredes.

VASKERESKEDÉS

Igen régen fennálló, jól bevezetett, nagy és biztos vevőkörrel bíró vasüzlet, részben kiárusított raktárral, megfelelő helyiségekkel felszerelt városban, járási székhelyen, a tulajdonos elhalálása miatt, előnyös feltételek mellett átadó.

Ajánlatokat C. H. 100 jellegére a lap kiadóhivatalába kérek.

Mai távirataink.

Előnyomulás minden fronton.

Budapest, aug. 9.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Orosz hadszíntér:

A Visztula arcvonáról visszavonult ellenséget üldözzük. Osztrák-magyar és német haderők az Iwngorod-Lukowi vasutvonalon és Garvolin község között már tegnap áthaladtak keleti irányban. A varsó-lublíni országúton a Wieprz balpartját és a Visztula jobbpartját Iwngorodnál megtisztítottuk az ellenségtől. Csapatunk északkeleti és északi irányban átkeltek a Wieprzen. A lubartowi és miechowi csatáért minden jel arra mutat, hogy az ellenség futva menekül. A József Ferdinánd főherceg hadseregénél elfogott oroszok száma 8000-re emelkedett. A Wieprz és Bug között tovább tovább folyik a harc. A Dnjeszternél Uscieczkotól felfelé csapatunk az oroszokat több ponton visszaverték, miközben több mint 1600 embert elfogtunk és öt géppuskát zsákmányoltunk.

Olasz hadszíntér:

A doberdói fensik déli része tegnap helyenkint heves ágyutüz alatt volt, melyet tüzéségünk sikerrel visszavert. Plava vidékén a tüzéségi tevékenység szintén élénkebb volt. Gyengébb ellenséges gyalogságnak az a kísérlete, hogy zagorai állásainkba behatoljon, meghiúsult. A karintiai határon kisebb ellenséges osztagok több helyen sikertelenül támadtak. A Bladner hágónál levő állásaink előtt az ellenség több mint 100 halottat hagyott hátra. A tiroli határterületen egyik járőrünk Cresta Biancán visszavert egy ellenséges fészázadot és annak érzékeny veszteségeket okozott anélkül, hogy egyetlen embert is veszített volna. Dagnetől nyugatra az augusztus 6-ra hajló éjszakán tüzharc volt, amelyben azonban a mi csapatunk részt nem vettek.

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Kowno ostroma előtt.

Ismét több ezer fogly.

Berlin, aug. 9.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

Keleti hadszíntér:

A Kownot támadó csapatok közelebb nyomultak a várhoz. Négyszázharminc orosz, köztük három tisztet fogtunk és nyolc géppuskát zsákmányoltunk. Lomsa arcvonálahoz is heves harcok között közelebb jutottunk, három tisztet, ezernégyszáz főnyi legénységet elfogtunk, hét géppuskát és egy páncélos autót zsákmányoltunk. Lomsától délre elértük az Osztrowba vezető országutat, az osztrow-wiszkowi uton pedig áthaladtunk. Az egyes pontokon még szívósan helytálló oroszokat visszavertük. Nowogeorgiewsket a Narew és Visztula között kelet felől is elzártuk.

Varsóval szemben Prágát megszállottuk, csapatunk kelet felé továbbra is előnyomulnak, Varsóban néhány ezer oroszot elfogtunk.

Délkeleti hadszíntér:

Worysch vezérezredes hadserege üldözés közben Iwngorodtól északkeletre áthaladt a garvolinszki országúton. Mackensen tábornagy hadseregcsoportjának balszárnya az oroszokat a Wieprzen túl szorította vissza, középső része és jobbszárnya pedig a Bug mellett Osztrof-Hansk-Uchruski vonalhoz közeledik.